

Magiczny
Kraków

Konserwacja, digitalizacja i upowszechnienie negatywów Walerego Rzewuskiego ze zbiorów MuFo

2025-11-08

Sto szklanych negatywów autorstwa Walerego Rzewuskiego odzyskało dawny blask - po kompleksowej konserwacji i digitalizacji zostały udostępnione online, ukazując kunszt jednego z najwybitniejszych polskich fotografów XIX wieku. Projekt Muzeum Fotografii w Krakowie, realizowany w latach 2024-2025, połączył badania, ochronę i popularyzację bezcennego dziedzictwa fotograficznego. Jego zwieńczeniem będzie listopadowa konferencja naukowa „Fotografia dawna. Gromadzenie, badania, konserwacja, digitalizacja, upowszechnianie”.

Walery Rzewuski (1837-1888), patron MuFo, był jednym z pionierów polskiej fotografii i jednym z najwybitniejszych jej twórców XIX wieku. Działał głównie w Krakowie, gdzie prowadził renomowane atelier fotograficzne, mieszczące się kolejno przy ulicach Grodzkiej, Krupniczej, Wesołej (obecnie Kopernika) i Podwale (obecnie Westerplatte). Jego zakład odwiedzały najważniejsze osobistości życia kulturalnego i naukowego, a także przedstawiciele arystokracji, urzędnicy i przedsiębiorcy. Rzewuski zasłynął jako mistrz portretu - jego fotografie łączyły techniczną precyzję z artystyczną wrażliwością, ukazując nie tylko wygląd, lecz także charakter portretowanych osób. Był pionierem fotografii teatralnej, przedstawiał aktorów w dynamicznych pozach, często w scenach inspirowanych konkretnymi rolami. Jako jeden z pierwszych utrwalił na zdjęciach Tatry, a ponadto dokumentował krakowskie zabytki i tworzył reprodukcje dzieł sztuki, w tym obrazów Jana Matejki. Dorobek fotografa stanowi dziś bezcenne źródło wiedzy o dziewiętnastowiecznym Krakowie, jego mieszkańcach i życiu artystycznym epoki.

Prace Walerego Rzewuskiego tworzą w Muzeum Fotografii w Krakowie jedną z największych kolekcji dziewiętnastowiecznej fotografii jednego autora w polskich zbiorach. Liczba tych obiektów stale rośnie dzięki włączaniu do kolekcji materiałów pochodzących m.in. z zasobów Krakowskiego Towarzystwa Fotograficznego. Oprócz licznych odbitek w MuFo przechowywanych jest ponad dwieście cennych i unikatowych szklanych negatywów Rzewuskiego. Projekt „Konserwacja, digitalizacja i upowszechnienie negatywów Walerego Rzewuskiego ze zbiorów Muzeum Fotografii w Krakowie”, realizowany w latach 2024-2025, objął sto płyt wykonanych w technikach kolodionowej i żelatynowo-srebrnej. Było to pierwsze tak kompleksowe przedsięwzięcie poświęcone spuściźnie patrona MuFo. Projekt, dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego kwotą 72 000 zł przy całkowitej wartości 115 565 zł, umożliwił przeprowadzenie pełnego cyklu badań, zabezpieczeń i digitalizacji zgodnie z najwyższymi międzynarodowymi standardami.

Negatywy zostały poddane pełnemu procesowi konserwacji. Z powodu licznych uszkodzeń wiele z nich wymagało pilnej interwencji. Konserwatorzy oczyścili je mechanicznie i chemicznie, podkleili odpajającą się emulsję, zabezpieczyli oryginalne koperty, a następnie przygotowali nowe, bezkwasowe, czteroskrzydłowe opakowania oraz pudła do bezpiecznego, pionowego przechowywania. Ważnym elementem projektu były specjalistyczne badania przeprowadzone we współpracy z Laboratorium Analiz i Nieniszczących Badań Obiektów Zabytkowych MNK (LANBOZ), które dostarczyły kluczowych danych dla decyzji konserwatorskich i opracowania metodyki dalszych prac.

Równoległe z pracami konserwatorskimi wykonano wierne odwzorowania cyfrowe, wykorzystując bezpieczne światło błyskowe. Każdy negatyw sfotografowano w świetle przechodzącym i mieszanym, tworząc dwa obrazy: przejściowy i odbity. Na koniec pliki zarchiwizowano na serwerach Muzeum Fotografii w Krakowie i Narodowego Instytutu Muzeów, zapewniając im trwałość i bezpieczeństwo.

Rezultaty projektu są już dostępne online. Zdigitalizowane fotografie, opatrzone szczegółowymi opisami, można oglądać w [katalogu zbiorów MuFo](#), a wybrane wizerunki prezentowane są również w mediach społecznościowych muzeum. W katalogu dostępnych jest także dziesięć tekstów popularnonaukowych poświęconych Waleremu Rzewuskiemu i jego warsztatowi. Dodatkowo przygotowano dwa filmy popularyzatorskie oraz pokaz towarzyszący wystawie głównej „Co robi zdjęcie?” w siedzibie MuFo przy ul. Rakowickiej. Na ekspozycji można zobaczyć dwa oryginalne negatywy po konserwacji oraz pełny zestaw ich cyfrowych odwzorowań.

Przeprowadzone prace pozwoliły trwale zabezpieczyć unikatowy zbiór fotografii Rzewuskiego, udostępnić go badaczom i odbiorcom oraz stworzyć podstawę do dalszych badań i nowych interpretacji. Zwieńczeniem projektu była konferencja „Fotografia dawna. Gromadzenie, badania, konserwacja, digitalizacja, upowszechnianie”, która odbyła się w dniach 5–7 listopada w siedzibach MuFo przy ul. Rakowickiej i ul. Józefitów. W programie znalazły się bloki tematyczne poświęcone kolekcjom, digitalizacji i konserwacji oraz wystąpienia ekspertów z Muzeum Narodowego w Warszawie, Biblioteki Jagiellońskiej, Muzeum Krakowa, Instytutu Sztuki PAN i innych instytucji zajmujących się ochroną dziedzictwa fotograficznego.